

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту
(найменування кафедри)

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

Д.е.н., проф. Лоханова Н.О. _____
(підпис)

«___» _____ 2019 р.

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня бакалавр**

зі спеціальності _____ 6.030509 «Облік і аудит»
(шифр та найменування спеціальності)

Освітня програма _____ Облік і аудит
(назва освітньої програми)

на тему: «Особливості обліку, аудиту та аналізу діяльності суб'єктів малого підприємництва (на прикладі ТОВ «Сілейн»)»

Виконавець:

студент _____ ЦЗФН _____ факультету

Шевченко Вікторія Валентинівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:

_____ ст. викладач

(науковий ступінь, вчене звання)

Зварич Любов Володимирівна _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Одеса 2019

ЗМІСТ

	стор.
ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОРГАНІЗАЦІЙНІ АСПЕКТИ ОБЛІКУ ТА АУДИТУ ДІЯЛЬНОСТІ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА	6
1.1. Економіко-правове визначення суб'єктів малого підприємництва	6
1.2. Організація бухгалтерського обліку та фінансової звітності	13
1.3. Проблемні питання оподаткування суб'єктів малого підприємництва	17
РОЗДІЛ 2. ПРАКТИКА ОБЛІКУ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СІЛЕЙН»	23
2.1. Організаційна та економічна характеристика досліджуваного підприємства	23
2.2. Стан обліку операційної діяльності ТОВ «Сілейн»	30
2.3. Особливості обліку для цілей оподаткування	39
РОЗДІЛ 3. ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТУ ТА АНАЛІЗУ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «СІЛЕЙН»	46
3.1. Особливості методики та організації аудиту малого підприємництва у контексті застосування МСА	46
3.2. Економічний аналіз показників господарської діяльності підприємства	57
3.3. Використання аудиту як напрямку підвищення ефективності малого бізнесу	65
ВИСНОВКИ	69
Список використаних джерел	73
Додатки	78

ВСТУП

Актуальність теми. Одним із ключових елементів сучасної економіки виступає мале підприємництво. У розвинутих країнах мале підприємництво є невід'ємною частиною ринкового господарства. Малі підприємства сприяють розвитку конкуренції, створюють нові робочі місця, інтенсивно займаються науковими розробками, тощо. Крім того, мале підприємництво є запорукою демократизації економіки та суспільного життя, чинником підтримання соціальної справедливості в суспільстві. Зарубіжний досвід підтверджує ефективність існування сектору малих підприємств в сучасній економіці. Будь-яка економічна система не може обійтися без балансу великого та малого бізнесу. Малі підприємства відіграють провідну роль у зміні структури форм власності, оскільки фактично представляють приватні інтереси.

Складовою частиною системи управління малим підприємством є бухгалтерський облік, який слугує, насамперед, для інформаційного забезпечення системи управління.

Зміни підходів до ведення бізнесу, збільшення потреб менеджменту в інформації та постійні трансформації, що відбуваються у нормативно-правовому регулюванні бухгалтерського та податкового обліку суб'єктів малого підприємництва, вимагають перегляду підходів до організації їх обліку.

Питання організації бухгалтерського обліку є актуальними для підприємств будь-якої форми власності та розмірів. Проте актуальність дослідження проблемних аспектів організації обліку малими формами суб'єктів господарювання обумовлено специфічними особливостями у застосуванні ними методів та прийомів бухгалтерського обліку.

Прийняття ефективних управлінських рішень можливе тільки за умов достовірності та повноти облікової інформації. Тому найважливішим завданням менеджменту є організація системи контролю на підприємстві, яка не допустить викривлень інформації, або своєчасно їх виявить і усуне. В цьому сенсі ми говоримо про систему внутрішнього та незалежного (зовнішнього) аудиту, який в широкому

сенсі слова є перевіркою інформації про суб'єкт господарювання з метою виявлення її викривлень.

Не дивлячись на відсутність в діючому законодавстві України вимоги обов'язкового аудиту для малих підприємств, під час їх розвитку, розширення фінансування і кредитування важливу роль відіграє фінансова звітність, яка потребує підтвердження аудиторським висновком.

Проблеми вдосконалення бухгалтерського обліку і аудиту в Україні вирішують вчені Білуха М.Т., Бачинський В.І., Бутинець Ф.Ф., Валуєв Б.І., Голов С.Ф., Гуцайлюк З.В., Давидов Р.М., Дорош Н.І., Єфіменко В.І., Зубілевич С.Я., Мних Є.В., Пархоменко В.М., Петрик О., Рудницький В.С., Сопко В.В., Шкарабан С.І., Усач Б.Ф. та інші. Питанням методики та організації обліку на малих підприємствах присвячені роботи Бабіча В.В., Ластовецького В.О., Свідерського Е.І., Трофімової Т.В. Проблеми і особливості аудиту на малих підприємствах не знайшли належного відображення на сторінках вітчизняних наукових видань.

На даний час у бухгалтерському обліку та аудиті малих підприємств існують такі ключові проблеми:

- неповнота, неоднозначність і суперечливість чинної нормативно-правової бази;
- невизначеність податкового законодавства щодо малого бізнесу як специфічного сектору економіки;
- значні адміністративні бар'єри (реєстрація, ліцензування, сертифікація);
- складна система обліку та звітності;
- складність застосування окремих П(С)БО та формування облікової політики малого підприємства;
- відсутність розвиненої ринкової інфраструктури на загальнонаціональному, регіональному та місцевому рівнях;

Усі зазначені недоліки в організації обліку суб'єктів малого підприємництва створюють значні перешкоди у прийнятті більш гнучких й оперативних рішень менеджментом підприємства, дотриманні податкової дисципліни, реєстрації фактів господарської діяльності, складанні достовірної фінансової звітності. Актуальність

зазначених проблем, їх практичне значення і недостатня теоретична розробка обумовили вибір теми, мету, завдання, предмет і структуру кваліфікаційної роботи.

Мета і завдання дослідження. Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретичних та практичних аспектів організації обліку та аудиту діяльності малого підприємництва з метою надання практичних рекомендацій щодо підвищення достовірності та оперативності облікової інформації та ефективності управління фінансово-господарською діяльністю малих підприємств.

Досягнення поставленої мети вимагає вирішення наступних завдань:

- вивчити особливості нормативного регулювання обліку та аудиту малого підприємництва;
- дослідити діючу практику організації обліку і аудиту на малих підприємствах;
- дослідити систему первинного спостереження та документообігу на малому підприємстві та можливість її вдосконалення;
- вивчити порядок формування звітності малих підприємств;
- визначити сильні та слабкі сторони системи внутрішнього контролю на досліджуваному підприємстві та надати рекомендації щодо її поліпшення.

Об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є система бухгалтерського обліку та внутрішнього контролю діяльності малого підприємства.

Предмет дослідження. Предметом дослідження є питання методики та організації бухгалтерського обліку і аудиту на малих підприємствах.

Методи дослідження. Методичною основою дослідження є загальнонауковий діалектичний метод, методи індукції, дедукції. В процесі дослідження теорії і практики обліку і контролю фінансово-господарської діяльності малого підприємства використані прийоми оцінки, зіставлення, порівняння, групування, класифікації, а також статистичні методи.

Інформаційна база дослідження. В процесі дослідження використовувалися законодавчі, нормативні і інструктивні матеріали в галузі бухгалтерського обліку, контролю та оподаткування, праці вітчизняних і зарубіжних економістів, фактичні дані обліку і звітності ТОВ «Сілейн» за 2018 р.

ВИСНОВКИ

Матеріали проведеного дослідження дозволили зробити такі висновки та пропозиції.

Мале підприємництво – це особлива форма економічної активності, що передбачає орієнтацію на досягнення комерційного успіху; інноваційний та ризиковий характер діяльності; перспективність спрямування на подальший розвиток, розширення масштабів і сфери діяльності; свободу та самостійність суб'єктів у прийнятті управлінських рішень та здійсненні бізнесу; майнову відповідальність підприємця за результати господарювання; постійний характер господарської діяльності, укладання регулярних, а не одноразових угод.

Що ж до юридичних критеріїв визначення малого підприємництва, слід зазначити деякі розбіжності в діючих законодавчих актах України. Так ст. 55 Господарського кодексу України визначено два критерії: кількість працюючих та дохід від будь-якої діяльності за рік. Слід відзначити, що в Європейській практиці найпоширенішими є три критерії: чисельність працівників, підсумок балансу та оборот. Тому в умовах євроінтеграції починаючи з 2018 року у Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.99 р. № 996 внесено відповідні зміни. Однак Господарський кодекс ці зміни не торкнулися. Тому на даний час в Україні не встановлено загальні критерії визначення малого підприємництва.

Суб'єкти малого підприємництва значним чином втягнуті в процес інтеграції України у Європейський економічний простір. Звідси впливають обов'язки держави щодо уніфікації законодавства та нормативно-правового регулювання малого підприємництва; вдосконалення національної системи бухгалтерського обліку та фінансової звітності відповідно до загальновизнаних стандартів.

Актуальними в сучасний момент залишаються також питання оподаткування суб'єктів малого підприємництва в Україні. Питання оподаткування регулюються Податковим кодексом України, ст. 4 якого встановлена рівність усіх платників перед законом, тобто забезпечення однакового підходу до всіх платників податків.

Нажаль ці принципи не працюють. Як результат, в Україні значна частина малого бізнесу працює «в тіні», дехто взагалі не реєструється та не сплачує податки. Дійсно, за різними підрахунками обсяг тіньової економіки становить від 18 до 50% ВВП. Як причина вказується значний розмір податків. Адже фактично за даними світового банку Україна за рівнем податкової складової знаходиться в 2018 р. на 107 місці із 189 країн.

Податковим кодексом передбачено дві системи оподаткування малих підприємств: загальна зі сплатою податку на прибуток та спрощена зі сплатою єдиного податку.

Питання щодо використання загальної системи оподаткування малими підприємствами остається відкритим – більшість вчених України вважають використання спрощеної системи оподаткування такими суб'єктами господарювання, більш доцільним.

Проведені у роботі розрахунки дозволяють зробити висновки, що у разі, якщо прибуток підприємства становить більше 16% від розміру доходів, розмір податку на прибуток буде більшим, ніж розмір єдиного податку. Формулу, яка дозволяє зробити обґрунтовані висновки щодо застосування спрощеної системи підприємством – суб'єктом малого підприємництва наведено у розділі 1.3.

Вибір системи оподаткування малого підприємництва є багаторівневим та дає можливість суб'єкту господарювання обрати найбільш вигідний варіант при відповідних умовах. Розрахунок податкового навантаження суб'єктів малого підприємства довів, що використання спрощеної системи оподаткування не є завжди доцільним.

Запропоновані пропозиції щодо вибору системи оподаткування на засадах альтернативності дають можливість підприємству зробити обґрунтований вибір. Планування податкового навантаження дозволить малим підприємствам оптимізувати податкові платежі та підвищити ефективність діяльності.

Щодо результатів дослідження діяльності підприємстві визначено таке. Досліджуване мале підприємство ТОВ «Сілейн» спеціалізується у галузі надання послуг із морського перевезення, організації навантажно – розвантажувальних робіт,

оформлення та зберігання документації. Управління підприємством здійснюється за лінійним типом. Бухгалтерський облік на ТОВ «Сілейн» здійснюється бухгалтерією, яка є самостійним структурним підрозділом, що підпорядкований головному бухгалтеру. Бухгалтерський облік на підприємстві ведеться за загальними правилами, встановленими Законом № 996 та положеннями (стандартами) бухгалтерського обліку із використанням засобів автоматизації.

Під час написання кваліфікаційної роботи нами була спланована аудиторська перевірка системи внутрішнього контролю досліджуваного малого підприємства ТОВ «Сілейн», в ході якої визначено деякі недоліки.

На досліджуваному ТОВ «Сілейн» рахунок 23 «Виробництво» не використовується для відображення витрат експедитора. Собівартість послуг експедитора формується на рахунку 84 «Інші операційні витрати», що не відповідає вимогам діючого законодавства.

Фінансовий результат як позитивний, так і негативний відображається на підприємстві бухгалтерським записом Дт 791 Кт 441, прибуток звичайним записом, збиток – сторно. Така схема хоча і не спотворює відповідного показника фінансової звітності, але не відповідає вимогам інструкції № 291.

Істотно зменшує рівень організації бухгалтерського обліку ТОВ «Сілейн» відсутність затвердженої облікової політики на підприємстві, що не забезпечує дотримання єдиних принципів і процедур відображення поточних господарських операцій в обліку та складанні фінансової звітності. За результатами дослідження, як практична рекомендація нами був розроблений наказ про облікову політику, який передбачає усі особливості галузі і порядку ведення обліку на ТОВ «Сілейн».

В ході дослідження було проведено аналіз фінансового звіту малого підприємства ТОВ «Сілейн» з такими результатами.

Аналіз зміни обсягу та структури коштів підприємства показав, що загальна сума коштів підприємства за аналізований період збільшилась. Цьому сприяло збільшення вартості оборотних активів. В поточних активах в найбільшій мірі зросла вартість дебіторської заборгованості. Аналізуючи зміну обсягу джерел формування ресурсів, бачимо, що власний капітал аналізованого підприємства

збільшився за рахунок росту нерозподіленого прибутку. Позиковий капітал формується з кредиторської заборгованості.

Аналіз показників ліквідності балансу показав, що підприємство ліквідне.

Аналіз фінансової стійкості показав, що протягом аналізованого періоду підприємство мало абсолютну фінансову стійкість.

Аналіз фінансових результатів свідчить про те, що підприємство протягом аналізованого періоду мало прибуток, цьому сприяло скорочення загальної суми витрат. До негативних тенденцій необхідно віднести зменшення чистих доходів підприємства протягом аналізованого періоду.

Факторний аналіз чистого прибутку свідчить про те, що загальна сума чистого прибутку збільшилася протягом досліджуваного періоду завдяки росту цін, збільшення обсягу надання послуг, скорочення загальної суми інших операційних витрат та інших витрат. Негативний вплив, на чистий прибуток здійснили наступні фактори: збільшення собівартості послуг, скорочення загальної суми інших операційних доходів та інших доходів.

Такі основні висновки та пропозиції.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Atamas P. (2012) Accounting and taxation of small business enterprise, Center of educational literature, – 416.
2. Doing Business 2018 Measuring Regulatory Quality and Efficiency/International Bank for Reconstruction and Development/ – Режим доступу: <http://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>.
3. Federal Small Business Programs and the Small Business Act of 1953 [Електронний ресурс] // Contract Management. - 2009. - P. 25-48. – Режим доступу: <http://www.ncmahq.org/files/Articles/CM1009%20-%2024-41.pdf.10>
4. Ivanov U.B. Mayburova I.A. (2010) Tax policy: theory methodology, tools, VD INZEK, – 492.
5. Schneider F. The Shadow Economy and Work in the Shadow: What Do We (Not) Know? -Institute for the Study of Labour. (IZA), [Електронний ресурс], 2012. – 73 с.- Режим доступу: <http://ftp.iza.org/dp6423.pdf>.
6. Акт малого бізнесу для Європи (Small Business Actfor Europe) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://eur-lex.europa.eu/lexuriserv/lexuriserv.do?uri=celex:52008dc0394:en:not>.
7. Аудит (Основи державного, незалежного професійного та внутрішнього аудиту) : підручник / за ред. проф. Немченко, В. В., Редько, О. Ю. – К. : Центр учбової літератури, 2012. – 540 с.
8. Бойченко, Н. В. Особливості розвитку та побудови облікової політики підприємств малого бізнесу в Україні / Н. В. Бойченко // Прогресивні ресурсозберігаючі технології та їх економічне обґрунтування у підприємствах харчування. Економічні проблеми торгівлі : зб. наук. пр. – Харків : ХДУХТ, 2010. – Т. 1. – С. 123 – 129.
9. Бутинець, Ф. Ф. Аудит: стан і тенденції розвитку в Україні та світі : монографія / Ф. Ф. Бутинець, Н. М. Малюга, Н. І. Петренко; за ред. Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ЖДТУ, 2009. – 564 с.

10. Васильців Т. Г. Економіка малого підприємства : навч. посіб. / Т. Г. Васильців, О. І. Іляш, Н. Г. Міценко ; за ред. д-ра екон. наук Т. Г. Васильціва. – К. : Знання, 2013. – 446 с.
11. Винниченко В. В. Визначення суб'єктів малого і середнього підприємництва за законодавством України [Електронний ресурс] / В. В. Винниченко, В. М. Завгородня. – Режим доступу: <http://www.bulletin.uabs.edu.ua/store/jur/2012/8a4ab128e673ec7b47aba3608950ec79.pdf>.
12. Гиниятулин А. Р. Правовое регулирование деятельности субъектов малого и среднего предпринимательства в зарубежных странах [Електронний ресурс] / А. Р. Гиниятулин // Евраз. юрид. журн. – 2012. – № 10 (53). – Режим доступу: http://www.eurasialaw.m/mdex.php?option=com_content&view=article&id=3538:10-53-2012&catid=304:-10-53-2012&Itemid=541.
13. Говорушко Т. А. Ефективність розвитку малого підприємництва у харчовій промисловості в Україні : автореф. дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04 / Т. А. Говорушко ; Нац. ун-т харч. технологій. – К., 2008. – 38 с.
14. Говорушко Т. А. Малий бізнес : навч. посіб. / Т. А. Говорушко, О. І. Тимченко. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 200 с.
15. Господарський Кодекс України [Електронний ресурс] : Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 18, № 19-20, № 21-22, ст.144. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
16. Державний комітет статистики України. Офіційний сайт [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>. – 28.09.2016.
17. Довгальова О. В. Управління малим бізнесом : підручник / О. В. Довгальова, О. В. Балабенко ; Донбас. нац. акад. буд-ва і архіт. – Макіївка, Донецьк : Цифр. тип., 2011. – 298 с.
18. Дорош, Н. І. Розвиток концепції та ефективність аудиту в Україні / Н. І. Дорош // Сучасний стан та перспективи розвитку державного контролю та аудиту в Україні : зб. праць всеукр. наук. – практ. конф. / за заг. ред. проф. В. Д. Базилевича. – К.: 2009. – С. 117 – 119.
19. Європейська Хартія малих підприємств від 19 червня 2000 р. [Електронний

ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/994_860.

20. Інкотермс-2010 Офіційні правила тлумачення торговельних термінів Міжнародної торгової палати [Електронний ресурс] : Затв. Наказом Міністерства економіки України від 18.07.2011 № 4201-26/1134:.. – Режим доступу: <http://smi.liga.net>.
21. Методичні рекомендації із застосування реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами [Електронний ресурс] / Наказ Міністерства фінансів України від 15.06.2011 року № 720 [зі змін. та доп.]. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/control/uk/publish/printable_article?art_id=311243.
22. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку малими підприємствами [Електронний ресурс] / Наказ Міністерства фінансів України від 25.06.2003 р. № 422. – Режим доступу: http://www.minfin.gov.ua/minfin/control/uk/publish/article?art_id=32333.
23. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Видання 2016 – 2017 р.р. [Електронний ресурс] // International Federation of Accountants. – Режим доступу : <https://www.ifac.org/publications-resources/2016-2017-4>.
24. На шляху до сучасної державної політики у сфері малого та середнього бізнесу в Україні: дослідження Фонду Фрідріха Наумана «За Свободу». [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://fnst.org/sites/default/files/uploads/2016/08/01/smeinukraineukrfinal.pdf>.
25. Національне Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : Затв. Наказом Міністерства фінансів України від 07.02.2013 р. № 73. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3745-12/page>.
26. Орлова В. О. Природні переваги малого бізнесу - основа його розвитку / В. О. Орлова // Бізнесінформ. – 2012. – № 11. – С. 75 – 79.
27. Петрик, Е. А. Законодательно - нормативное регулирование аудиторской деятельности в Украине: реалии современности / Е. А. Петрик // Бухгалтерский учёт и аудит. - 2009. – № 8 – 9. – С. 70 – 77.

28. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] / Кодекс України від 02.12.2010 року № 2755-VI. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-17/print1397422968999812>.
29. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Дохід» [Електронний ресурс] : Затв. Наказом Міністерства фінансів України № 290, від 29.11.99 р. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.<http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0860-99>.
30. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати» [Електронний ресурс] : Затв. Наказом Міністерства фінансів України № 318 від 31.12.99 р. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0027-00>).
31. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва» [Електронний ресурс] / Наказ Міністерства фінансів України від 25.02.2000 року № 39. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0161-00/print1430143324535532>.
32. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради (ВВР), 2018, № 9, ст.50. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19>.
33. Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 16.07.99 р. № 996-XIV. – Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14.
34. Про затвердження Інструкції зі статистики кількості працівників [Електронний ресурс] : наказ державного комітету статистики України від 28.09.2005 № 286. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z1442-05/conv>.
35. Про ліцензування видів господарської діяльності Закон України від 02.03.2015 р. № 222-VIII [Електронний ресурс] : Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2015, № 23, ст.158. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/222-19>.
36. Про перевезення небезпечних вантажів Закон України від 06.04.2000 р. № 1644-III [Електронний ресурс] : Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2000, № 28, ст. 222. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1644-14>.
37. Про транспортно-експедиторську діяльність Закон України від 01.07.04 р. №

- 1955: [Електронний ресурс] : Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2004, № 52, ст.562. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1955-15>.
- 38.Сафина М. Создание малых и средних предприятий в ЕС (на примере Германии) [Електронний ресурс] / М. Сафина, О. Рейберг // Регионал. центр инноваций и трансфера технологий. Некоммерческое партнерство. – Режим доступу: <http://www.rcitt.ru/332.file>.
- 39.Царенко, О. В. Дью дилидженс як превентивний захід зниження ризиків при оптимізації бізнес-процесів у регіонах / О. В. Царенко // Актуальні проблеми розвитку економіки регіону: науковий збірник / [за ред. І. Г. Ткачук]. – Івано-Франківськ : Вид-во Прикарпатського національного університету ім. Василя Стефаника, 2013. – Вип. 7. – Т. 2. – С. 370 – 377.
- 40.Цивільний кодекс України від 16.012003 р. №435 [Електронний ресурс] : (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, №№ 40-44, ст.356. – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.